

UDK: 801.541.1:808.62
Izvorni znanstveni članak
Primljeno: 6/1988

Eugenija Barić

Zavod za jezik IFF, Zagreb

TVORBENI STATUS ŽENSKOG MOCIJSKOG PARNJAKA

0. Termin **mocijski parnjak** i neke druge pojmove mocijske terminologije, npr. *mocijski odnos*, *mocijski par*, *mocijski sufixs*, *mocijska tvorba* protumačila sam u članku »Mocijski parnjaci i njihova upotreba«¹.

1. Ovaj je članak razrada tamo navedene podjele *tvorbenih mocijskih parnjaka* na prave tvorbenne (*carica* : *car*, *pletačica* : *pletač*) i semantičke, zapravo nepravne tvorbenne (*starica* : *star* u odnosu na *starac*, odnosno *tkalja* : *tkati* u odnosu na *tkalac*).

1.1. Pridjev *tvorbeni* u terminu **tvorbeni mocijski parnjak** kazuje kakav je mocijski parnjak s obzirom na tvorbenu strukturu, dakle suprotno od *leksički*².

U terminima **pravi tvorbeni parnjaci**, odnosno **nepravi tvorbeni parnjaci** pridjevi *pravi* i *nepravi* kazuju postoji li izravna tvorbeno veza među članovima mocijskog para: *car* — *carica*, *pletač* — *pletačica* ili ne postoji: *starac* — *starica*, *tkalac* — *tkalja*.

2. S obzirom na tvorbu možemo, prema tome, govoriti i o dva tipa mocijskih parova. U jednom je tipu mocijskog para imenica za oznaku jednog spola tvorena od imenice za oznaku suprotnoga spola (*carica* od *car*, *pletačica* od *pletač*), a u drugom su tipu mocijskog para i muški i ženski član tvoreni od iste osnovne riječi i tek preko svoga značenja čine mocijski par (*star* — *starac*, *star* — *starica*; *tkati* — *tkalac*, *tkati* — *tkalja*).

U mocijskom paru *car* — *carica*, *pletač* — *pletačica* ženski je član u tvorbeno vezi sa svojim muškim parnjakom, on je njegov **tvorbeni parnjak**, a u mocijskom paru *starac* — *starica*, *tkalac* — *tkalja* ženski je član samo u semantičkoj vezi sa svojim muškim parnjakom, on je njegov **semantički parnjak**.

To ujedno znači da je imenica za oznaku muške osobe uvijek mocijski parnjak imenici za oznaku ženske osobe, ali ne mora biti uvijek i njezina osnovna riječ u tvorbi.

Mocijska je tvorba dio tvorbe riječi općenito, pa i za nju valja da vrijede jednaka pravila: postojanje izrazne i sadržajne veze među članovima mocijskog para, osnovna i tvorena riječ u tom paru, dakle tvorbeni uzorak.

¹ »Rasprave Zavoda za jezik«, 13, Zagreb 1987, 9—18.

² Leksički mocijski parnjaci: tip *otac* — *majka* ovdje ostaju po strani po samoj naravi svojih članova koje kao zasebne leksičke jedinice ne možemo dovesti ni u kakav drugi suodnos.

3. Osnovna je riječ u mocijskoj tvorbi najčešće imenica za oznaku muškog spola (*zubar* — *zubarica*; *golub* — *golubica*), rjeđe obrnuto (*lisica* — *lisac*), pa će ovdje biti zapravo riječ o tvorbenom statusu ženskog mocijskog parnjaka s obzirom na muški član u mocijskom paru.

4. Da bismo odredili tvorbeni status pojedinog ženskog mocijskog parnjaka potrebno je uspostaviti pravilo o tome kada uzimati imenicu za oznaku muške osobe za osnovnu riječ u tvorbi imenica za oznaku ženske osobe, odnosno kada ženski mocijski parnjak smatrati tvorbenim parnjakom muškog člana njegova mocijskog para.

4.1. Neki autori uzimaju da su sve imenice za oznaku jednog spola tvorene od imenice za oznaku suprotnoga spola, odnosno da je imenica za oznaku osobe, čak i potencijalna, (ili životinje) uvijek polazna u mocijskoj tvorbi. Razlozi tome mogu, naprimjer, biti: razlikovanje *derivacije* i *mocije*³ ili cjelovitost mocijske tvorbe⁴.

4.2. Drugi pak autori misle da imenica za oznaku jednog spola nastaje i neovisno od imenice za oznaku suprotnog spola, i to ne samo tamo gdje ne postoji, niti može postojati mocijski parnjak: *dojilja* npr.⁵, nego i tamo gdje npr. muški mocijski parnjak postoji, ali njegov izraz ne ulazi u tvorbeni sastav svog ženskog mocijskog parnjaka.⁶

5. Imenica za oznaku muške osobe osnovna je riječ u tvorbi imenice za oznaku ženske osobe u dvama slučajevima:

- a) kada muški član ulazi potpuno u sastav ženskog člana (*frizer* — *frizerka*, *poštar* — *poštarica*) i
- b) kada muški član ulazi djelomično u sastav ženskog člana, uključujući i dio svoga sufiksa (*liječnik* — *liječnica*, *brđanin* — *brđanka*, *gimnazijalac* — *gimnazijalka*, *čistunac* — *čistunka*).

5.1. U slučaju b) muški je član mocijskog para pokraćen za glasovni niz *-ik*, koji je dio sufiksa *-nik* (*liječ-nik*), ali se istodobno podudara i sa stvarnim sufiksom *-ik* (*odgajan-ik*), za glasovni niz *-in*, koji je dio sufiksa *-anin* (*brđ-anin*), ali se istodobno podudara i sa stvarnim sufiksom *-in* (*tiran-in*), za glasovni niz *-ac*, koji je

³ Usp. Zdeňka Hrušková, *Jména přechlená* u knj. *Tvoření slov v češtině*. 2: Odvozování podstatných jmen, Zpracoval kolektiv pracovníků Ústavu pro jazyk český ČSAV za redakce Fr. Daneše, M. Dokulila, J. Kuchaře. Academia. Nakladatelství ČSAV, Praha 1967, str. 537 u petitimnom odlomku.

⁴ Usp. Stjepan Babić *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. Nacrt za gramatiku. JAZU — Globus, Zagreb 1986, t. 845. Ovdje valja napomenuti da je Stjepan Babić objavio i poseban članak *Sustav u mocijskoj tvorbi u suvremenom hrvatskom književnom jeziku*. *Slavica* helvetica, 16, Bern 1981, 33—46.

⁵ Usp. Božo Čorić, *Mocioni sufiksi u srpskohrvatskom jeziku*, Filološki fakultet Beogradskog univerziteta. Monografije, LIII, Beograd 1982, gdje ima više sufikasa za tvorbu ženskog mocijskog parnjaka bez muškog sufiksnog parnjaka. Tome možemo pridružiti i imenice za oznaku muške osobe tipa *brkonja*, *bradonja* i sl.

⁶ Što je naznačeno u članku *Mocijski parnjaci i njihova upotreba* (v. bilj. 1), 10, 2.1. s bilj. 5, kojoj dodajem: Ako se uzima da se imenica *mladica* kada znači biljku ili životinju tvori od pridjeva *mlad*, zašto bi se ta ista imenica kada znači žensku osobu tvorila od imenice *mladac* koja označuje isto takvu (dakle mladu) osobu ali mušku. Usp. i Babić, *Tvorba*, str. 151 pod 4), gdje se za sva ta tri značenja, uz *mladica*, navodi još *kržljavica* i *otrovnica*.

dio sufiksa *-alac* (*gimnazij-alac*), odnosno sufiksa *-unac* (*čist-unac*), ali se ujedno podudara i sa stvarnim sufiksom *-ac* (*bijel-ac*).

5.1.1. Takvo pokraćivanje, odnosno takav način ulaženja muškog lika u sastav ženskog imamo i u tvorbi ženskih etnika, npr. *Austrijanac* — *Austrijanka*, *Zagre-pčanin* — *Zagrepčanka*, *Hvaranin* — *Hvaranka*...

6. Pokraćivanje muškog lika imenice za tvorbu istoznačnog ženskog lika normalno ćemo protegnuti i na danas netvorbene riječi tipa *odvjetnik*. Naime, od toga je muškog lika (u značenju 'pravni zastupnik') pokraćivanjem za glasovni niz *-ik* načinjen njegov ženski mocijski parnjak *odvjetnica*⁷.

Na isti način možemo opisati i tvorbenu vezu između članova mocijskog para *tajnik* — *tajnica*.

7. Ovdje se nameće i pitanje određivanja tvorbenog statusa ženskog mocijskog parnjaka složeno-sufiksalne tvorbe, koji dolazi u dvojakim mocijskim parovima:

- a) *Južnoamerikanac* — *Južnoamerikanka*
- b) *prvoškolac* — *prvoškolka*.

U primjeru a) muški član ulazi u sastav ženskog člana djelomično, uključujući i dio svoga sufiksa (*Južnoamerikan* + *ka*), dakle kao *Austrijanac* u *Austrijanka*, a u primjeru b) mocijski parnjaci imaju zajednički dio *prvoškol-*. Zbog složene osnove i složenog načina opisa koji bi trebalo ponavljati za članove mocijskog para *prvoškolac* — *prvoškolka* (*prvoškolac* 'učenik prvog razreda osnovne škole' i *prvoškolka* 'učenica prvog razreda osnovne škole') praktičnije je za ženski mocijski parnjak *prvoškolka* reći 'f. prema m. *prvoškolac*'⁸, uzeti dakle da je ženski član *prvoškolka* tvoren od pokraćenog muškog člana, iako dio koji ostaje (*prvoškol-*) ne sadrži i dio sufiksa.

Tako ćemo postupiti i s mocijskim parovima prefiksarno-sufiksalne tvorbe, npr. *svremenik* — *svremenica*.

8. Ženske članove nekih mocijskih parova mogli bismo prema opisu svrstati jednom u tvorbene a drugi put u semantičke parnjake njihovu muškom članu. Takav je npr. ženski član u mocijskom paru *bajalac* — *bajalica*.

Uzmemo li da imenica za oznaku muške osobe: *bajalac* motivira imenicu za oznaku ženske osobe: *bajalica*, imamo ženski mocijski parnjak kao tvorbeni parnjak svom muškom članu i sufiks *-ica*.

U suprotnom, naime ako bismo tvorbu svakog od članova mocijskog para *bajalac* — *bajalica* promatrali neovisno: direktno od glagola *bajati*, imali bismo ženski mocijski parnjak kao semantički parnjak svom muškom članu (i obrnuto, naravno) i sufiks *-lica*. Slično bi bilo i s već navedenim (i analiziranim) mocijskim parom *liječnik* — *liječnica*, gdje bi se u ženskom članu, ako bismo ga promatrali kao tvorenicu od glagola *liječiti*, javio sufiks *-nica*.

8.1. Uzmemo li da su članovi tih mocijskih parova u tvorbenoj vezi, dobivamo mocijski sufiksni par *-lac|-ica*, odnosno *-nik|-ica* (*baja-lac* — *bajal-ica*, *liječ-nik* —

⁷ Što je s posebnim zadovoljstvom zapaženo (a ovdje s poštovanjem registrirano) na javnom profesijskom natpisu u Berislavićevoj 16 u Zagrebu, na kojem stoji: ODVJETNICA DAFINKA VEČERINA. Lik *odvjetnica* potvrđen je i u novijoj literaturi ali s drugačijim značenjem. Usp. RMS koji navodi primjer iz Gorana *Sveta Bogorodice*, *odvjetnice grešnika* s oznakom *fig(urativno)*, što znači u značenju 'ona koja se zauzima za nekoga, zaštitnica', u vezi s čim vidi u navedenom rječniku značenje pod *odvjetnik* s istom oznakom.

⁸ Takvu ili sličnu formulu često nalazimo i u novijim leksikografskim djelima.

liječn-ica). Uzmemo li pak da su članovi tih mocijskih parova samo u semantičkoj vezi, dobivamo mocijski sufiksni par *-lac/-lica*, odnosno *-nik/-nica* (*baja-lac — baja-lica* : *bajati, liječ-nik — liječ-nica* : *liječiti*).

Time bi se povećao broj sufikasa u značenjskoj skupini 'vršiteljica radnje', odnosno broj mocijskih sufiksni parova. Da to nije potrebno, na to nas upozorava njihov zajednički dio: u mocijskom sufiksnom paru *-lac/-lica* suglasnik *l*, a u mocijskom sufiksnom paru *-nik/-nica* suglasnik *n*.

Takvu izraznu vezu među članovima mocijskog para u mocijskom sufiksnom paru možemo riješiti stavljanjem zajedničkog suglasnika u završetku ženskog člana u zagrada, dakle: *-lac/-(l)ica*, *-nik/-(n)ica*.

9. Problem se, inače, usložnjava i time što su sufiksi *-lica* i *-nica* dosta rijetki u tvorbi ženskih osobnih imenica, štoviše sufiks *-nica* dolazi samo kada takva imenica podjednako označuje pripadnike obaju spolova, što je također vrlo rijetko, npr. *skit-nica*.

I završetak *-lica*, unatoč tome što ga možemo naći u nekoliko imenica za oznaku ženske osobe, mnogo je češći, dakle proizvodniji, u tvorbi imenica koje podjednako označuju osobe obaju spolova (*buba-lica*, *priča-lica*, *svađa-lica*, *luta-lica*, *prista-lica*, *nezna-lica*, *svezna-lica*, *sanja-lica*, *propa-lica*, *vara-lica*, *skita-lica*...).

9.1. Najviši stupanj proizvodnosti ostvaruju ti sufiksi ipak izvan značenjske kategorije 'osoba': sufiks *-lica* unutar značenjske kategorije 'naprava': *prska-lica*, *njiha-lica*, *reza-lica*, *vrši-lica*, *diza-lica*, *drobi-lica*, *struga-lica*, *kačka-lica*..., a sufiks *-nica* unutar značenjske kategorije 'mjesto': *brijač-nica*, *krojač-nica*, *slastičar-nica*, *cvječar-nica*... i značenjske kategorije 'obrazac': *kredit-nica*, *obvez-nica*, *dostav-nica*...⁹

9.2. Naravno da je iz takvih razloga i potrebno i opravdano preporučiti tvorbenu naslanjanje imenica sa završetkom *-lica* koje znače samo osobu ženskog spola na imenice sa sufiksom *-lac* koje znače istoznačnu osobu muškog spola.

Imenice ženskog roda sa završetkom *-lica* koje pak znače neku napravu tvorbenu se naslanjaju na glagol kao osnovnu riječ: *blanjalica* na *blanjati*, *drobilica* na *drobiti* itd.

10. Ovo razlikovanje imenica istoga roda i istoga završetka po značenju najbolje se može predočiti na tvorenica istoga izraza a dvaju sadržaja. Naprimjer: Zasada imamo samo *vojne obveznike* jer su vojnom obvezom obavezani samo muškarci. Ali ako se to proširi i na osobe ženskog spola, prirodno bi bilo upotrebljavati lik *vojne obveznice*. Imenica *obveznica* već postoji, ali se upotrebljava u značenju vrijednosnog papira kao potvrde o kakvoj uplati ili kakvu udjelu u čemu.

10.1. Ovisno o značenju, izraz *obveznica* morali bismo različito analizirati:

- a) kao *obvezn-ica*, ako bi značila žensku osobu,
- b) kao *obvez-nica*, ako znači vrijednosni papir.¹⁰

U prvoj analizi (*obvezn-ica*) vidi se tvorbena vezanost imenice za oznaku ženske osobe za istoznačnu imenicu za oznaku muške osobe. Ta se vezanost očituje u njihovu zajedničkom dijelu: suglasniku *n*, koji govori da je osnova imenice za

⁹ Neke je od takvih tvorenica moguće analizirati i sa sufiksom *-ica*, ako se uzme pridjevka motivacija.

¹⁰ Korisno se ovdje sjetiti Radosava Boškovića koji je tu dvojnost analize uočio još 1936. godine pišući o razvitku sufiksa u južnoslavenskoj jezičnoj zajednici, a označio je to kao »nova podela na morfološke elemente«. Usp. Radosav Bošković, *Odabrani članci i rasprave*. CANU, Titograd, 1978, 64.

oznaku muške osobe ušla u sastav imenice za oznaku ženske osobe pokraćena do početnog dijela svoga sufiksa.

Kao *obveznica* pod a) analizirat ćemo i ženski mocijski parnjak u mocijskim parovima *početnik* — *početnica*, *obrtnik* — *obrtnica*, dakle: *početn-ica*, *obrt-n-ica*.

11. Širiti, međutim, navedeno pokraćivanje na mocijske parove tipa *lukavac* — *lukavica*, odnosno *starac* — *starica*, pa i *sretnik* — *sretnica*, gdje muški član mocijskog para nakon pokraćivanja ne daje svom ženskom članu ništa više iz svoje osnove do li izraz jednak izrazu osnovne riječi muškog člana, ovdje pridjevima *lukav*, *star* i *sretan*, nije tvorbena opravdano. Nema tu, naime, ni već navedenih razloga: svesti sufikse za tvorbu imenica za oznaku ženske osobe, odnosno mocijske sufiksne parove na što manji broj, a nema ni složene osnove. Praktičan razlog: jednak opis nastanka ženskog mocijskog parnjaka uopće s obzirom na muški član vodi nas izvan okvira stvarne tvorbe prema analogiji.

12. **Analoška** je **tvorba** skraćeni tvorbeni proces. A ako tvorbenog procesa između muškog i ženskog člana mocijskog para zapravo nema, kao između *starica* i *starac*, možemo li govoriti o analogiji? Možemo ako uzmemo da se u analoškoj tvorbi uvijek krati tvorbeni proces isključivanjem jednog elementa, ovdje osnovne riječi ženskog člana *starica*: pridjeva *star* ('stara žena').

12.1. Tvoreći riječi analogijom, odnosno uspostavljajući tvorbene uzorke za potrebe pojednostavljivanja kao da zanemarujemo činjenicu da su *tvorba riječi* i *analiza riječi* međusobno obrnuti procesi, koji se uvijek trebaju sastati u istoj točki. Tako bi trebalo biti i u tvorbi i analizi članova mocijskog para. Npr.:

<i>spasitelj</i>	<i>spasiteljica</i>
tvorba: <i>spasiti</i> — <i>spasitelj</i>	tvorba: <i>spasitelj</i> — <i>spasiteljica</i>
analiza: <i>spasi-telj</i>	analiza: <i>spasitelj-ica</i> .

I u tvorbi i u analizi muškog člana mocijskog para *spasitelj* — *spasiteljica* imamo infinitivnu osnovu *spasi-*, a u tvorbi i analizi ženskog člana *spasiteljica* imamo muški član *spasitelj*.

12.1.1. Tako bi trebalo biti i u tvorbi i analizi članova mocijskog para tipa *starac* — *starica*:

<i>starac</i>	<i>starica</i>
tvorba: <i>star</i> — <i>starac</i>	tvorba: <i>star</i> — <i>starica</i>
analiza: <i>star-ac</i>	ili: <i>star(ac)</i> — <i>starica</i>
	analiza: <i>star-ica</i> .

Na prvi bi se pogled moglo učiniti da problema nema. Međutim, i u analizi muškog člana *starac* i u analizi ženskog člana *starica* imamo leksički morfem *star-* koji je, zapravo, isto što i leksem *star* ('star čovjek' — 'stara žena'). To znači da leksem *star* a ne osnova muškog člana *starac* pokraćena do leksičkog morfema *star-* motivira ženski mocijski parnjak *starica*. Drugim riječima: leksem *star* osnovna je riječ u tvorbi oba člana navedenog mocijskog para. Između *starac* i *starica* postoji mocijski odnos ali nema tvorbenog odnosa. To je, ujedno, i bitan razlog da s obzirom na stvarnu tvorbu govorimo i o *semantičkim parnjacima*.

13. Semantički parnjaci, uz pridjev i glagol, mogu biti motivirani i imenicom, uz pokraćivanje osnove za tvorbu oba mocijska parnjaka. Takav primjer imamo u

tvorbenom uzorku *Slavonija — Slavonac, Slavonka; Makedonija — Makedonac, Makedonka...*

U suprotnom, ako bismo uzeli da je ženski mocijski parnjak motiviran muškim članom takvog mocijskog para (*Slavonac — Slavonka, Makedonac — Makedonka*), imali bismo dva pokraćivanja: *Slavonija — Slavonac* i *Slavonac — Slavonka* umjesto jednog koje bi vrijedilo za oba člana mocijskog para: *Slavonija — Slavonac, Slavonka*.

13.1. Semantičke parnjake promatramo tvorbeno neovisno jedan o drugom.

13.2. Kao semantičke parnjake uzimat ćemo i mocijske parnjake prefiksalne tvorbe, npr. *polurođak — polurođakinja*, odnosno čiste složenice, npr. *prestolonasljednik — prestolonasljednica* ili one s vezanim leksičkim morfemom u prvome dijelu, npr. *veleizdajnik — veleizdajnica*, odnosno *fizioterapeut — fizioterapeutkinja*, a tako i sraslice, npr. *kućepazitelj — kućepaziteljica*.

13.2.1. U takvim slučajevima imamo, zapravo, dva tvorbeno uzorka: prvi i drugi tvorbeni uzorak. U prvom tvorbenom uzorku nastaju mocijski parovi *rođak — polurođak, nasljednik — nasljednica, izdajnik — izdajnica, terapeut — terapeutkinja, pazitelj — paziteljica*, a u drugom, koji ima dva samostalna uzorka, svaki od članova navedenih mocijskih parova dalje tvori svoj mocijski parnjak: *rođak — polurođak, rođakinja — polurođakinja*;¹¹ *nasljednik prijestola — prestolonasljednik, nasljednica prijestola — prestolonasljednica; izdajnik — veleizdajnik, izdajnica — veleizdajnica; terapeut — fizioterapeut, terapeutkinja — fizioterapeutkinja; pazitelj kuće — kućepazitelj, paziteljica kuće — kućepaziteljica*.

U suprotnom, uzmemo li da muški član takvih mocijskih parova motivira svoj mocijski parnjak, među tvorenicama za oznaku ženske osobe uopće ne bi bilo prefiksálnih izvedenica, niti čistih složenica.

13.2.2. Eventualna zamjerka da među ženskim mocijskim parnjacima nema ni prefiksálno-sufiksálnih izvedenica (*svovremenica* smo povezali tvorbeno sa *svovremenik*), ni složenica složeno-sufiksálne tvorbe (*južnoamerikanka* smo povezali tvorbeno s *južnoamerikanac*) ne bi smjela bitno utjecati na ovaj pristup određivanju tvorbenog statusa pojedinih ženskih mocijskih parnjaka jer složenost opisa, odnosno pravilo o djelomičnom ulasku izraza muškog člana u sastav njegova ženskog parnjaka, koji su tamo navedeni, dovoljno opravdavaju takav postupak.

13.2.3. Teškoće će se, vjerojatno, javiti u opisu ženskih mocijskih parnjaka kao čistih složenica s vezanim leksičkim morfemom u prvome dijelu, i to više tamo gdje je vezani leksički morfem stranog porijekla, ali u vezi s tim valja razmisliti i o tome što su to potrebe npr. leksikografskih djela, s jedne strane, i kakvog su one karaktera, a što su to potrebe tvorbe riječi i tvorbeno analize na drugoj strani. Međutim, to nije samo nova nego i velika tema kojoj bi trebalo, po mogućnosti, što prije pristupiti.

13.3. Ima i mocijskih parova u kojima je muški član čista složenica, npr. *mirotvorac* (→ tvorac mira), a ženski član to nije jer njegov drugi dio *-tvorka* nije samostalna riječ. Ženski mocijski parnjak *mirotvorka* načinjen je od istoznačne imenice za oznaku muške osobe sufiksom *-ka*, pa su mocijski parnjaci *mirotvorac* i

¹¹ Slično je i u kategoriji leksičkih mocijskih parnjaka (v. i bilj. 2) i, štoviše, tamo je to vrlo očito jer su leksemi koji motiviraju prefiksálne mocijske parnjake izrazno sasvim različiti: *polučovjek* (: čovjek) — *polužena* (: žena), *poluotac* (: otac) — *polumajka* (: majka).

mirotvorka u tvorbenoj vezi. *Mirotvorka* je, prema tome, tvorbeni parnjak svom muškom članu *mirotvorac*.

14. Ovdje se treba osvrnuti i na etničke parove tipa *Srijemac* — *Sremica*, odnosno *Danac* — *Dankinja*.

Mocijski par *Srijemac* — *Sremica* ima zajednički dio *Srijem-* koji se podudara izrazno s leksemom *Srijem*, što se, naravno, bolje uočava u odnosu ekavskih likova *Sremac* — *Sremica* s ekavskim likom *Srem*. Ženski mocijski parnjak *Sremica* ide u kategoriju semantičkih parnjaka.

Članovi mocijskog para *Danac* — *Dankinja* nemaju zajedničku osnovnu riječ (*danski* se odnosi i na *Dance*, a *Danska* je poimeničeni ženski lik pridjeva *danski*). Ženski lik *Dankinja* nastao je prema muškom liku *Danac* pokraćivanjem njegova izraza do glasovnog niza *Dan-*. Ženski mocijski parnjak *Dankinja* ide u kategoriju tvorbenih parnjaka.

15. Iza svega izloženog stoji konstatacija: tvorbeni uzorak i mocijski par ne moraju se podudarati.

Između članova tvorbenog uzorka vrijede tvorbeni odnosi, a između članova mocijskog para vrijede mocijski odnosi. Mocijski su odnosi semantička kategorija.

Da bi ženski mocijski parnjak muškom članu jednog mocijskog para bio i njegov tvorbeni parnjak, potrebno je da među njima postoji ne samo mocijski nego i tvorbeni odnos.

16. U opisu tvorbenih odnosa može biti više načina. Važno je biti dosljedan u primjenjivanju odabranog.

Ja sam odabrala onaj način koji mi se učinio razložnijim i stvarnoj tvorbi riječi primjerenijim.

RÉSUMÉ

LA POSITION FORMATIONNELLE DU COUPLE MOTIONNEL FÉMININ

Dans son article, l'auteur délimite deux types de couples motionnels qui possèdent des relations différentes entre leurs membres. Dans le couple motionnel du type *car* — *carica*, *pletač* — *pletačica*, cette relation est formationnelle aussi, tandis que dans le couple motionnel du type *starac* — *starica*, *thalac* — *thalja* la même relation est sémantique, par conséquent seulement motionnelle.

Les couples motionnels féminins *carica*, *pletačica* représentent des couples formationnels par rapport au membre masculin du couple motionnel, formant avec lui un modèle formationnel tandis que les couples motionnels féminins *starica*, *thalja* sont des couples sémantiques au membre masculin de leur couple motionnel, ayant avec lui la même racine du mot.

Toutes les deux catégories de ces couples motionnels féminins sont ici examinées à la base des couples féminins de toutes les structures. Naturellement, dans l'examen sont inclus aussi les ethniques féminins en provenance de l'onomastique (toponymie).

Le problème qui existe dans la description, paraît-il, provient en connection avec l'élaboration lexicographique des couples motionnels féminins ce qui exige d'établir, le plus tôt possible, les ressemblances et les différences des besoins lexicographiques et les besoins de la formation des mots et les analyses formationnelles qui existent ici aussi.

Après tout ce qui est présenté, une constatation est claire, c'est que le modèle formationnel et le couple motionnel représentent deux catégories différentes, c'est-à-dire que le membre masculin du couple motionnel ne doit pas être nécessairement la même racine du mot dans la formation de son couple motionnel.